

Summorum Pontificum

Apostolisk Skrivelse, udsendt som Motu Proprio,¹
Om brugen af Det romerske Missale, offentliggjort
1962 af pave Johannes XXIII

Af pave Benedikt XVI ²

Det har hidtil altid været pavernes ansvar, at Kristi Kirke tilbeder Guds Majestæt i en værdig gudstjeneste "til lov og pris for Hans navn" og "til gavn for hele Hans hellige Kirke".

I umindelige tider – og det skal gælde også i fremtiden – har man værnet om den grundregel, at "enhver del af Kirken må stemme overens med hele Kirken, ikke kun i henseende til troen og sakramenternes tegn, men også med hensyn til skik og brug, der overalt i Kirken er overleveret ubrudt siden apostlenes dage. Dette skyldes ikke blot hensynet til at undgå vildfarelser, men også hensynet til at videregive troen ubeskadiget, fordi den måde, Kirken beder på, svarer til den måde, Kirken tror på".³

Blandt de paver, der har levet op til dette ansvar, rager den hellige *Gregor den Store* særlig op. Han sørgede for, at såvel den katolske tro som gudsdyrkelsens og kulturens rigdomme, der i de foregående århundreder var samlet af romerne, blev udbredt til Europas nyere folkeslag. Han påbød, at Den hellige Liturgi, såvel formen for Den hellige Messe som for Tidebønnerne, skulle fastslås og bevares i den form, hvori disse gudstjenester fejredes i Rom. Munke og nonner, især de, som gjorde tjeneste under den hellige Benedikts regel, var en stor støtte. Samtidig med Evangeliets forkyndelse viste de også i deres livsførelse, hvor gavnlig den bestemmelse i Benedikts regel er, at "intet må gå forud for gudstjenesten" (kapitel 43). På den måde berigede Den hellige Liturgi i sin romerske udformning ikke blot troen og fromheden, men også kulturen hos mange folkeslag. Det er en kendsgerning, at Kirkens latinske liturgi i dens forskellige udformninger i alle den kristne tidsalders århundreder har inspireret talrige helgener i deres åndelige liv, styrket mange folkeslag i deres gudsdyrkelse og beriget deres fromhed.

¹ Motu Proprio (latin: På eget initiativ), betegnelse for en bestemt type af pavelige dokumenter. Sådanne dokumenter navngives i overensstemmelse med deres indledningsord, her: Summorum Pontificum, dvs. pavernes (ansvar). – Dette motu proprio, som er udgivet på latin, ledsagedes af et brev fra pave Benedikt til verdens biskopper. **Klik her** for at læse dette brev. Red.

² Oversat fra latin af Jacob Thomsen

³ *Institutio generalis Missalis Romani*, Editio tertia, 2002, 397

Men også mange andre romerske paver har i århundredernes løb draget særlig omsorg for, at Den hellige Liturgi bedre kunne løse denne opgave; blandt dem må særlig fremhæves den hellige *Pius V*, som med stor pastoral iver, foranlediget af Tridentinerkoncilet, fornyede hele Kirkens liturgi og sørgede for, at de liturgiske bøger kom i forbedrede og "efter Fædrenes norm" genoprettede udgaver, som han overgav til Den latinske Kirkes brug.

Blandt den romerske ritus' liturgiske bøger indtager *Missale Romanum* tydeligt en særlig fremtrædende plads. Missalet blev skabt i byen Rom og har i århundredernes løb lidt efter lidt fået former, som har stor lighed med den form, der har været gældende i de sidste slægtled.

"Det samme mål stræbte paverne efter i løbet af de følgende århundreder, idet de foretog tilpasninger til de nye tider eller fastlagde ritualer og liturgiske bøger og endelig i begyndelsen af vor tidsalder tog fat på en større almen reform".⁴ Således handlede vore forgængere *Clemens VIII*, *Urban VIII*, den hellige *Pius X*,⁵ *Benedikt XV*, *Pius XII* og den salige *Johannes XXIII*.

I nyere tid udtalte Andet Vatikankoncil ønske om, at man med skyldig hensyntagen og agtelse for den guddommelige liturgi på ny skulle reformere og tilpasse den til vor tids behov. På grund af dette ønske godkendte vor forgænger pave *Paul VI* liturgiske bøger, der i deres tekst var genoprettede og til dels fornyede. Disse liturgiske bøger er overalt på jorden oversat til talrige folks sprog og er velvilligt modtaget af biskopper, præster og troende. *Johannes Paul II* gennemså 3. udgaven af *Missale Romanum*. Således har paverne arbejdet på, at "dette liturgiske bygningsværk [...] på ny skulle stråle i værdighed og harmoni".⁶

På den anden side er der i nogle egne ikke få troende, som er tilhængere af de tidligere liturgiske former, der har præget deres kultur og spiritualitet så dybt. Og det gør de med en sådan kærlighed og hengivenhed og vedbliver dermed, at pave *Johannes Paul II*, ledet af pastoral omsorg for disse troende, i 1984 med den specielle indult⁷ "Quattuor abhinc annos", der var udarbejdet af Kongregationen for Gudstjeneste, gav mulighed for at bruge det *Missale Romanum*, der blev udgivet af *Johannes XXIII* i 1962. I år 1988 opfordrede *Johannes Paul II* igen, i den Apostoliske Skrivelse "Ecclesia Dei", der var udsendt som *motu proprio*, biskopperne til at anvende en sådan mulighed storsindet og i vid udstrækning til fordel for alle troende, der anmoder derom.

Efter disse troendes indstændige anmodninger, der allerede længe var overvejet af vor forgænger *Johannes Paul II* og hørt af vore ærværdige fædre, kardinalerne, i et konsistorium den 23. marts 2006, og efter at alt er modent overvejet og under påkaldelse af Helligånden i fast tiltro til Guds hjælp, har Vi i denne apostoliske skrivelse **BESLUTTET** følgende:

Artikel 1. Det af *Paul VI* offentliggjorte *Missale Romanum* er det normale udtryk for den måde, man beder på i Den katolske Kirkes latinske ritus. Men *Missale Romanum*, der blev offentliggjort af den hellige *Pius V* og på ny udgivet af den salige *Johannes XXIII*, skal regnes for et ekstraordinært udtryk for den samme måde at bede på i Kirken; og på grund af dens ærværdige og gamle anvendelse skal den behandles med skyldig glæde og ærbødighed. Disse to udtryk for Kirkens måde at bede på skal aldeles ikke medføre en spaltning af Kirkens måde at tro på; de er nemlig to former for den ene og samme romerske ritus.

I overensstemmelse hermed er det tilladt som en ekstraordinær form for Kirkens liturgi at fejre messe efter den udgave af *Missale Romanum*, der var offentliggjort af salig *Johannes XXIII* i 1962 og aldrig afskaffet. Betingelserne for anvendelse af dette missale i de tidligere skrivelser "Quattuor abhinc annos" og "Ecclesia Dei" erstattes imidlertid af følgende:

⁴ Ioannes Paulus Pp. II, Litt. Ap. *Vicesimus quintus annus* (4 december 1988), 3: AAS 81(1989), 899

⁵ Ibid.

⁶ S. Pius Pp. X., Litt. Ap. udsendt som *Motu proprio Abhinc duos annos* (23 oktober 1913): AAS 5 (1913), 449–450; cfr. Ioannes Paulus Pp. II, Litt. Ap. *Vicesimus quintus annus* (4 december 1988), 3: AAS 81(1989), 899

⁷ Dvs. en pavelig dispensation fra kirkeloven. O.a.

Artikel 2. I messer, der fejres uden menighed, kan enhver katolsk præst efter latinsk ritus – hvad enten han er verdenspræst eller ordenspræst – enten bruge det missale, der blev udgivet i 1962 af salige pave Johannes XXIII, eller det missale, der blev offentliggjort i 1970 af pave Paul VI; og dét på en hvilken som helst dag med undtagelse af påskehøjtidens tre-dages liturgi. Til en sådan fejring af messen efter det ene eller det andet missale behøver præsten ingen tilladelse hverken fra Den apostoliske Stol eller fra den stedlige biskop.

Artikel 3. Det er tilladt fællesskaber i institutter for viet liv eller i selskaber for apostolisk liv – hvad enten de henhører under pavelig ret eller under et bispedømmes ret – hvis de ønsker det, ved deres konvents- eller "kommunitets"-messer i deres egne kirker eller kapeller at fejre Den hellige Messe efter den udgave af det romerske missale, der blev offentliggjort i 1962. Hvis et enkelt fællesskab eller et helt institut, henholdsvis et helt selskab ofte, for det meste eller vedvarende ønsker sådanne messefejring, skal sagen afgøres af de højere overordnede efter gældende ret og de særlige love og forskrifter.

Artikel 4. Til fejring af Den hellige Messe i henhold til artikel 2 kan der – under overholdelse af i øvrigt gældende regler – gives adgang for troende kristne, som af egen drift anmoder om det.

Artikel 5. § 1. I sogne, hvor der vedvarende findes en gruppe af troende, som er tilhængere af den tidligere liturgiske tradition, skal sognepræsten velvilligt tage imod deres anmodning om at fejre Den hellige Messe efter det i 1962 udgivne romerske missales ritus. Han skal påse, at disse troendes vel bliver bragt i harmonisk samklang med den almindelige pastorale omsorg for sognet, under biskoppens ledelse efter bestemmelsen i Canon 392,⁸ ved at undgå splid og ved at fremme hele Kirkens enhed.

§ 2. Messefejring efter den salige Johannes XXIII's missale kan finde sted på hverdage; på søndage og festdage kan der imidlertid kun fejres én messe af denne art.

§ 3. Hvis troende eller præster anmoder derom, skal sognepræsten også tillade messefejring i den ekstraordinære form i forbindelse med særlige omstændigheder, f.eks. bryllupper, begravelser eller specielle lejligheder som f.eks. valfarter.

§ 4. Præster, der bruger den salige Johannes XXIII's missale, skal være egnede og ikke være retligt forhindrede.

§ 5. I kirker, der hverken er sognekirker eller konventskirker, tilkommer det kirkens rektor at give tilladelse i overensstemmelse med det ovenfor anførte.

Artikel 6. I messer, der fejres efter den salige Johannes XXIII's missale med en menighed, kan læsningerne også læses op på modersmålet efter udgaver, som er godkendt af Den apostoliske Stol.

Artikel 7. Hvis en gruppe af troende lægfolk ikke måtte opnå, hvad den efter artikel 5, § 1, anmoder om, skal den underrette stiftets biskop. Biskoppen bedes indtrængende om at imødekomme deres ønske. Hvis han ikke kan sørge for en messefejring af denne art, overdrages sagen til den pavelige kommission Ecclesia Dei.

Artikel 8. En biskop, der ønsker at imødekomme en anmodning af denne art fra kristne lægfolk, men af forskellige grunde er forhindret deri, kan overlade sagen til den pavelige kommission "Ecclesia Dei", der skal give ham råd og vejledning.

Artikel 9. § 1. Sognepræsten kan – efter nøje at have overvejet alt – også give tilladelse til at anvende det ældre ritual for sakramenterne dåb, bryllup, skriftemål og de syges salvelse, når pastorale hensyn taler derfor.

⁸ Biskoppen har efter Canon 392 ansvaret for at indskærpe overholdelsen af de kirkeretlige love og særligt ansvaret for sakramentsforvaltningen. O.a.

§ 2. Biskopperne har tilladelse til at fejre firmelsens sakramente ved at anvende det gamle *Pontificale Romanum*,⁹ når pastorale hensyn taler derfor.

§ 3. Præster og diakoner har ret til ved tidebønner også at bruge det romerske breviar, der er udgivet af den salige Johannes XXIII i 1962.

Artikel 10. Den stedlige biskop har ret til, når han finder det tilrådeligt, at oprette et særligt sogn for enkeltpersoner efter bestemmelsen i Canon 518¹⁰ til messefejringer efter den ældre form for den romerske ritus og udnævne en rektor eller kapellan efter gældende retsregler.

Artikel 11. Den pavelige kommission "Ecclesia Dei", der blev oprettet af Johannes Paul II i 1988,¹¹ fortsætter med at varetage sin opgave. Denne kommission skal have den form, de opgaver og de retningslinjer for sit arbejde, som paven ønsker at tildele den.

Artikel 12. Denne kommission skal – ud over de opgaver, som den nu har – udøve Den hellige Stols myndighed ved at overvåge overholdelsen og anvendelsen af de her givne retningslinjer.

Alt, hvad der er besluttet af Os ved denne Apostoliske Skrivelse, der er udsendt som *motu proprio*, bestemmer Vi er gyldigt og retskraftigt og skal overholdes fra den 14. september i dette år, på festen for Korsets Ophøjelse, uanset enhver anden bestemmelse, som måtte være i strid hermed.

Givet i Rom, ved Sankt Peter, den 7. juli, i det Herrens år 2007, i det tredje år af Vort pontifikat.

BENEDIKT P.P. XVI

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

⁹ Pontificale Romanum: Den særlige ritualbog for biskopper

¹⁰ Der kan efter Canon 518 oprettes særlige sogne for enkeltpersoner, der ikke – hvad der ellers er hovedreglen – er geografisk afgrænsede, men afgrænsede efter ritus, sprog, nationalitet eller på anden måde. O.a.

¹¹ Cfr. Ioannes Paulus Pp. II, Litt. Ap. udsendt som *Motu proprio Ecclesia Dei* (2. juli 1988), 6: AAS 80 (1988), 1498.